

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákospalotára (Pest megye) küldendő ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

NOSZKO ISTVÁN

Rákospalotai lelkész.

FŐMUNKATÁRSÁK:

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PAL
 Ártalmi esperes-lelkész. kiskéri lelkész. oinkotai lelkész.
 DUSZIK LAJOS GÖMÖRY JÁNOS
 szatmári lelkész. eperjesi főgym igazgató

Megjelenik hetenként egy ízben

A lap ára:

Egész évre 14 K

Félévre 7 K

Egyes szám ára 40 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egész oldal 40 f

Allandó iratás esetén 20 f

TARTALOMJEGYZÉK: VBZÉRCIKK: **Az első fénysugár.** Kovács Andor. — **Nőnevelésünk hiányai.** Nikelszky Zoltán. — **A háborús segély.** — Hurtay György. Szemlélő. — **Belélet** — **Pályázatok és hirdetések.**

Az első fénysugár.

Nemcsak álmodunk, nemcsak reménykedünk tehát, a beállott jubileumi nagy esztendő nemcsak óhajokat s tervezetéseket vált ki lelkünkben, hanem szent örökségünk: egyházunk javáért, jövődjé biztositásáért az ősökhez méltó, kegyeletes módon meg is nyilatkozott már egy sziv, jelentékeny áldozatot is hozott már egy lélek. A szegények fillérei, az alamizna gyűjtés eredményezte csekély összegek között előttünk ragyog végre egy nagyobb szám, a mely kiválóbb figyelmet érdemel, egy felemelő, biztató jelenség, a mely álmokóros állapotunkból felráz bennünket; felvillant nálunk, előttünk is egy sugár, a mely fényét a jubileumi határ-mesgyén túl a jövőbe veti.

Az evangéliom egyháza az élet, a fejlődés, a haladás, az építés egyháza; az evangélikus egyház karakterét a hitből fakadó szeretet soha meg nem szünő, alkotó munkája adja meg; egyházunk hagyományos szelleme az áldozatkészség jegyében hat és működik. Nálunk hosszú idő óta a fejlődés stagnál, az alkotás szünetel, az áldozatkészség legtöbbször csak a bibliai szegény özvegy asszony fillérében jut megnyilatkozásra. Évtizedek óta előre alig jutottunk, némileg irányban inkább vissza fejlődtünk. Egyházunk mai élete nagy részben élőködés a múlt hagyományain s hagyatékain. A rombolás jeleivel — sajnos — sok helyen találkozunk, de az építő munka nyomait kevés helyen találjuk.

A mit az ősök lángoló hittel s áldozatra kész elhatározással teremtettek, drága örökség gyanánt reánk hagytak, a mai nemzedék — megengedem, hogy a betű törvényének korlátai között — de abból csipeget, abból táplálkozik, azt oszlatja, fogyasztja, sorvasztja. Külső keretek emelésében merül ki rég idő óta egyházunk

ereje; papirosvárakat, paragrafus-erődöket építünk, sok tekintetben belső, valódi érték és eredmény nélkül dolgozunk.

Legfőbb ideje volt, hogy Isten kegyelméből reánk virradjon a jubileumi esztendő s reá terelje figyelmünket egyházunk igazi hivatására: a tökéletesedést jelentő folytonosan teremtő, építő, alkotó munkára.

Az ünnepi nagy esztendőben ilyen munkára nálunk elsőnek jelentkezett Báró Solymosy Lajos ur óméltósága, az arad-békési egyházmegye érdemes felügyelője. Méltó, hogy nagyrabecsüléssel és szeretettel üdvözljük őt. Példát adott az élő hit gyümölcseinek termésére, az egyház-építő szeretet-művének az ősök szellemében való gyakorlására.

Az én lelkemnek egyházunkért való aggodását nagy mértékben enyhítette az ő fejedelmi, jó cselekedete. Reményem nem esalt meg. A jubileumi nagy esztendő megihlette őt, utána megfog ihletni többeket s mire a történelmi, nagy nap ünneplésünk delén beköszön hozzánk: lesz méltó emlék-kövünk, a melybe megnyugvó és bizó lélekkel véshetjük be az Irás szavait: „Mindeddig megsegített minket az Úr!” (Sámuel I. 12.)

Egyik legégetőbb sebünk, a minek orvoslására a maga részéről 50 ezer K. felajánlásával Solymosy báró vállalkozott: evangélikus nőnevelésünk fogyatékosága. E téren, lehet mondani, az utolsók között vagyunk, pedig egyházunk jövődjé szempontjából e kérdés rendezése reánk nézve első sorban szükséges.

Van tanintézetünk rengeteg sok, de nincsen egy sem, a melyben leányainknak teljes kiképzést s befejezett nevelést nyújthatnánk; nincsen egy sem, a melyből kikerülve képesítve lennének leánygyermekünk önfenntartásukra, önállóságra, kenyér-keresetre. Nincs egyetlen női szakisko-

lánk sem, a melybe adhatnánk leányainkat s biztosíthatnánk jövődjüket. Ilyen női szakiskola hiányát eddig is nagyon éreztük, de a háborút követő időben, annyi sok ezer férfi elmulása után még inkább fogjuk érezni.

Én e nagy hiány pótlására a bányai evang. egyházkerületnek 1913. évi közgyűlésén igyekeztem felhívni a közfigyelmet, e lap hasábjain is ismertetett beszédemben kértem, sürgettem női szakiskola felállítását: tanítónőképző, női felső kereskedelmi iskola szervezését, ám az is, mint minden más ilyen irányú törekvés mindez ideig megtört a pénz hiányon, szegénységünkön. Pedig éppen a mai időben, idegen iskolában, olyan teherrel jár ránk nézve leányaink taníttatása, hogy az alig elviselhető. Ma csak 2 leánygyermek iskoláztatása is évi 4000 koronába kerül. Én viselem a terhet, érzem a súlyát.

A Szarvason létesítendő ker. tanítónőképző-intézet is nagyot lendít ügyünkön; de még többre kell törekednünk; más leány szakiskolát is kell alkotnunk. Egyházunk jövődje, az egyházi tisztviselők érdeke, gyermekeink jobb sorsának a biztosítása is megköveteli ezt tőlünk.

Ám legyen magasabb társadalmi műveltséget nyújtó leánynevelő intézetünk, a melyben a jobb módu szülők leány gyermekeinek evangélikus szellemben történő nevelése nyerhet teljes befejezést; de legyen női szakiskolánk is, a hol a szegény szülők gyermekei juthatnak kenyérkeresetet biztosító képesítéshez.

Kevesebbet tanácskozzunk, de többet cselekedjünk.

Minden demosthenesi beszédnél szebben beszél a tett.

Solymosy báró áldozatkészségével önmagának is emléket emelt.

Legyen áldott az általa megindított, jubileumi alkotó munka kezdete, folytatása s váljék messze időkre kihatóvá szerencsés befejezése.

Az ő egyházát igazán szerető lelkéből kiröppent a jövőbe világító első fénysugár, támadjon nyomában jubiláló egyházunkban a nagy ösök világát jellemző teljes fény, ragyogás.

Orosháza 1917 február 10.

Kovács Andor
ev. lelkész.

Nőnevelésünk hiányai.

Évek óta a legnagyobb érdeklődéssel kísérem figyelemmel egyházi, s különösen iskolai életünk minden szembetűnőbb mozzanatát, s így nem kerülhették el figyelmemet oly tények sem, melyek egyházunk jövője szempontjából — sajnos — csak elszomorítóan hathatnak.

Ezek közül első helyen áll nőnevelésünk fogyatékos, nem kiforrott és nem tervszerű volta s így természetes, hogy nőnevelésünk mai rendszertelen tengődésével sem az egyház, sem általában az élet szükségleteinek az óhajtott mértékben eleget tenni nem képes.

A nőnevelés terén, egyházi szempontból, a legnagyobb fontossággal a tanítónőképzők bírnak. Ezt eddig megjelent cikkeim, és elég széles körben ismert ily tárgyú memorandumaim érvei igazolják s állításom igazolására ez alkalommal csupán három indok száraz felsorolására szorítkozom:

1. A tanítónőképző az az intézet, mely szakképesítés mellett elsősorban az életre nevelt a jelöltek az általános műveltség megszerzése mellett elméletileg és gyakorlatilag sajátítják el az öntudatos, rendszeres gyermek-nevelést és oktatást, amit máshol meg nem tanulhatnak.

2. A gyakorlati szükséglet szemmel tartásával, külön erre hivatott tanítónők vezetése mellett, a gazdasági és háztartási ismereteket négy évfolyamon át tanulják — ugyancsak elméletileg és gyakorlatilag.

3. Zenét, úgy a kezdő, mint előtanulmányok esetén, a felsőbb fokon, valamint német, francia vagy angol nyelvet szintén tanulhatnak. Ez utóbbi kettőt csak az önként jelentkezők.

Az egyházi szempontot nem is emlitem, mert hisz jóformán kizárólag az hozta létre a tanítónőképzőt.

* * *

Nőnevelésünk fejlődésének történetében báró Solymosy Lajos bőkezű, e téren — mondhatni — fejedelmi adománya, fordulópontot jelent, mert egyfelől megveti a nőnevelés fejlesztésének anyagi alapját, másfelől e kérdés felé tereli azok érdeklődését is, kiknek közönyén nőnevelésünk fejlődése megakadt.

Elismerés, köszönet és hála illeti báró Solymosy Lajost egyházunk részéről, mert nemes lelkének sugallatára tett nagyszerű alapítványáva egyházunk oly ügye iránt terelte a közfigyelmet, mely eddig közöny tárgya volt, kiszámíthatatlan kárára egész egyházunknak, és általános vonásokban megjelölte azokat az irányokat, melyekben nőnevelésünk ügyének haladnia kell.

Oly érdem ez, melynek a jövőre kiható ere-

jét most még nem is tapasztalhatjuk s fontosságának kellő méltánylására csak oktatásügyünk története lehet hivatva.

* * *

A nemes lelkü adományozónak általános irányelveket tartalmazó cikke után Raffay Sándor lelkész ur az Óralló legutóbbi számában már részletkérdéseket is érint.

Nem polemizáló tendenciával írom e sorokat, csupán rá szeretnék mutatni oly körülményekre, melyek talán tekintetbe vehetők, és ezért csak egy-két oly alapvető tény megemlítésére szorítkozom, melyek az új intézet létesítésének mikéntjénél figyelmen kívül nem hagyhatók.

A leánynevelő-intézetek létesítésénél ne esünk abba a *helyrehozhatatlan hibába*, amelyet ma úgy a középiskoláknál, (gimnáziumoknál), valamint a tanítóképzőknél is tapasztalunk. Egy sines, amelynek megfelelő korszerű fejlesztéséről gondoskodni képesek volnánk, legfeljebb arról lehet szó — egy-két szerény kivétellel — *melyik szegényebb, mint a másik.*

Több intézet jeleslegesenek mutatkozik, különösen, ha korlátolt anyagi erőinkre, mondjuk, ha hagyományos protestáns szegénységünkre hivatkozunk.

Ha az új leánynevelő-intézet új *iskola-typus* is lenne, annak létesítése ez idő szerint szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütköznék, *elsősorban anyagi szempontból.*

Raffay Sándor lelkész ur álláspontjából arra vélek következtetni, hogy az adomány kapcsán tervezett leánynevelő-intézet létesítésével tényleg egy új iskola-typusra gondol.

Részletekbe, melyek az ezen terv kapcsán szükségképen felmerülő kiviteli és fenntartási nehézségekre, mondhatni, leküzdhetetlen akadályokra rámutatnának, helyszüke miatt ez alkalommal nem terek ki, csupán azon véleményemnek adok kifejezést, hogy a nőnevelés terén *mindazt, amit az adományozó általános vonásokban érint és célul tűz ki, megfelelő vezetés és áldozatkészség mellett, tanítónőképzőben teljességgel el lehet érni.*

A római katolikusok, kik a nevelés ügyére tudvalevőleg a legnagyobb gondot fordítják, akik e téren is évszázados múlttal, és a gyakorlati élet, valamint az egyházi szükséglet szempontjából is igazolt, tehát bevált intézményekkel rendelkeznek, az adományozó által kitűzött célokat rendszerint *a tanítónőképzőkkel*, mint ezen, szinte gyakorlati célokhoz legközelebb eső intézetekkel *kapcsolatosan valósítják meg.* Ha ez megfelelő nem volna, bizonyos, hogy a nagy anyagi erővel rendelkező római katolikus egyház már más és bizonyára megfelelőbb megoldást keresett és talált volna.

Ugy vélem, kövessük e téren a katolikusokat, amit szegénységünk kétszerezsen indokoltta tesz. Tegyük erőssé a létesülő tanítónőképzőt, s az adományozó kitűzött céljai, ez intézettel kapcsolatban, teljesen megvalósíthatók.

Miután álláspontom részletes kifejtése és indokolása e lap hasábjain helyet ez idő szerint nem nyerhet, kénytelen voltam ez alkalommal csak általános vonásokban hozzászólni.

Nikelszky Zoltán
tanítóképző-intézeti igazgató.

A háborus segély.

Tompa Mihály testvérnek lapunk 6. számában közölt s a háborus segély felosztásával foglalkozó cikkére több helyről érkeztek megjegyzések. *Lehetetlen* a beküldött cikkeket a papir hiánya miatt leközölni, s azért engedjék meg a cikkíró testvérek, ha írásaikból csak azokat a megjegyzéseket emeljük ki, amelyek a dolog lényegét érintik.

Egyik *sárosmegyei* lelkésztestvér háborus segélyben *első* sorban azon lelkészeket kívánja részesíteni, akik, mint több sárosi lelkész is annak idején menekülni voltak kénytelenek s csupán a saját és családjaik életét tudták megmenteni, minden egyébük oda veszett. Ezek még most is a képzelhető legnagyobb nélkülözések között élnek, hordozzák a maguk keresztjét, és fedezik, ahogy tudják szegénységüket.

Hurfay György osztrolukai lelkésztestvér erőteljes cikkben azt vitatja, hogy mivel a háborus segély a *lelkészek* részére lesz folyósítva, abban tekintet nélkül *minden lelkész* részesítendő ép úgy, mint a hogy ilyen segélyt kap *minden tanító és jegyző*, minden állami, megyei és városi tisztviselő, minden postás és vasutas, stb, akik között, az egyenlő képzettségük között, nem válogat senki. Elismeri azt a tényt, hogy egyik *inkább rászorul* a segélyre, mint a másik. *De melyik?* — folytatja — „Aki kiabál, vagy aki hallgat, a városi vagy a falusi, a nőtlen vagy a családos? Az embere válogatja. Ismertem gazdag egyház papját nagy jövedelemmel, a ki egész életén át váltókon nyargalt, a gyerekei is arról koldultak; és ismertem szegény egyház papját kis jövedelemmel, a ki tekintélyes vagyont hagyott maga után.

Mondom embere válogatja, de nincsen halandó, aki ezt a válogatást *igazságosan* képes lenne megejtetni. Azért ne is rostálgassunk, mondván az egyiknek: téged elfujlak, mint a polvona alá nyulván a másiknak: téged én nával koronázlak meg.

Ha mégis kivételt kell tennünk, tegyünk kivételt, de nem balra; te eregyj innen nem kapsz semmit! hanem jobbra: gyere ide, neked többet szántam. A háboru által feldult egyházak lelkészei, tüzvész, vagy más sors csapása által sujtottak. — Ilyenek azonban hála Istennek nem sokan vannak. És ilyenek számára más forrásaink is vannak.

A háborus segélyt mi is abból a forrásból kapjuk a honnan a tanítók, jegyzők, postások és mindenki. Ezeket a miniszter egyforma elbánásban részesíti, egy csapáson vezeti. Minket azonban némelyek annyifelé szeretnének terelni, ahányan vagyunk, hogy soha többé egymásra ne találjunk. Vagy mi talán más fából vagyunk faragva, más bolygónak a szülőttei mint a tanítók, vasutasok stb. hogy nekünk mindenkinek más-más mértékkel akarnak mérni?

A miniszter a lelkészek számára folyósította a háborus segélyt; azt tehát nem szabad elosztani sem az asszonyok, sem a gyerekek, (a családok lelkészek számára ott a lelkészfiakat segélyező egyesület, stipendiumok, ingymentelék, újabban a gyermeknevelési segély!) hanem csak a lelkészek között. A lelkész aztán gondját viseli családjának, ez az ő dolga és nem a mienk.

Szemlélő aláírással ellátott cikk, ezt mondja:

„Egyet azonban a tervezet készítője kihagyott, nevezetesen a fix fizetésű, stólából élő nagyobb gyülekezetek vagy városok lelkészeit. Nagy horderejű kérdés ez, sokkal nagyobb, mint a hogy az első pillanatra látszik. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy vannak egyházak, különösen városokban, ahol a fizetés egy jelentékeny része stólából áll. Ha ezt az egyetemes pénzügyi bizottság az 1916 évi drágasági segélynél figyelembe nem vette, úgy az 1917. évi segély kiosztásánál figyelembe kell vennie — ezt kívánja a méltányosság.

A lelkészek legnagyobb része élvezi a hívány biztosította fizetését. A terménybeli fizetésű lelkészeknek busás többletük van, ez a termény árak rohamos emelkedésének folyománya. Ezek folyománya, hogy a kongruás terményáru fizetéses lelkészek jövedelme nem csökkent, hanem csak emelkedett. Ennek egy alkalommal kifejezést adott egy lelkész is ezen szavakban: „Ma ne beszéljen senki szegény kongruás papokról“.

Sokkal nehezebb a helyzete a kongruás fix fizetésű lelkészeknek. A pénz értéke ma nagyon leszállott. Ma viszonyítva a háboru előtti időkhöz a kiadás a jövedelem 3—4-szeresét teszi ki, de a fizetés ugyanaz. Ezeket első sorban kell elemezni természetesen.

Am szabad azonban figyelmen kívül hagyni nagyobb gyülekezetek lelkészeit sem, hol

a stolaris jövedelem a fizetés jelentékeny részét képezi. A fizetés papiroson megvan, de a valóságban nagyon csökkent. Ily lelkészeknek is van családjuk, ezeknek is élniök kell, s nem egy közülük házon kívül kénytelen gyermekét neveltetni, s talán ezek vannak a háboruban legjobban sujtva, dacára annak hogy munkájuk tizszeresen is megszaporodott. Alig van város hol ne lenne katonai kórház. Számos városban van katonaság. Ugy a kórházakban levő sebesült katonaság valamint a haretérre menő legénység gondozása nagyon igénybe veszi a lelkész idejét s növeli munkáját, sőt veszélyezteti életét és egészségét is a sok ragadós betegek közti végzett lelki gondozás.

Lássuk állításunkat a maga valóságában. Az x . . . -i egyház lelkészének hívány szerinti jövedelme 4800 korona, melyből fix fizetés 2400 korona, s a többi vagyis 2400 kor. stóla. Az x-i lelkész 2400 koronára biztosan számíthat, míg 2400 koronája a levegőben függ. Mennyire kell az x . . . i lelkésznek béke idejében is dolgozni, míg a 2400 koronát össze tudja hozni . . . De rendes viszonyok között összehozhatja, ma azonban mikor ezen stolaris jövedelemre 10-szeres szüksége van, semmi körülmények között nem tudja összehozni. Jövedelme óriásilag csökkent, a stóla elmaradása folytán.

Az x . . . -i egyházban béke idejében születtek száma 170—180 között váltakozott, 1916-ik évben tehát a háboruban lepadt 65-re. Az esketések száma béke idejében 50—60 között váltakozott, 1916 évben volt 9. Béke idejében az offeritorium jó volt, hiszen egyháza majdnem minden tagja ellátogatott nagy ünnepeken a templomba s letette a maga obulusát, de ma miután a pénzszerző távol van, s hozzátartozói szűk viszonyok között élnek, nem bővelkednek az offeritorium gyarapításánál. A mi megszaporodott, az az urvaesora osztások és a temetések száma, de ezek között sok volt a sebesült katonák, valamint a hősi halált haltak száma, ez pedig ingyenes volt.

Ha figyelembe vesszük a fentebb említett statisztikai adatokat, úgy azt látjuk, hogy az x-i egyház lelkészének jövedelme a születések és esketések, valamint az offeritorium csökkenése folytán nagyon apadt. Csökkentette még jövedelmét a lealkudott keresztelési és temetési stóla. Hányan használták ki a háborut. Szegény vagyok, férjem a haretéren van, vagy elesett, segélyem kevés, s ez alapon kérték a stóla elengedését. A kisdud keresztelés nélkül nem maradhat, a halottat temetetlenül hagyni nem lehet, így kénytelen kellett lenni elengedte a stólát a lelkész. Mindezeket számbe véve az x . . . -i lel-

késznek a jövedelme 1916. évben minimum 800 koronát csökkent. Ez oly érzékeny tétel, melynek hiányát nagyon érzi úgy a lelkész, mint családja is. S ezt nem pótolja neki gyülekezete talán közegyháza sem, s hogy a kiadását fedezze, ha van készlete abból fedezi, ha nincs, úgy adóságot kénytelen csinálni.

A fentebb említett szempontokat nem szabad figyelmen kívül hagyni a drágasági segély kiosztásánál, s ezért a nagyrészt stoláris jövedelemből élő lelkészeket nem kell kihagyni a segélyezésből, hanem tekintet nélkül a családtagok nagyságára, fel kell venni a segélyzettek sorába, mert hiszen a drágaságot ők is épen úgy érzik, mint bárki más. Amit a háborus időkben vesztettek, s ami érzékenyen érinti úgy őket mint családtagjaikat, azt igyekezzék a közegyház pótolni. Hiszen nincsen egy oly állás sem, hol ne részesülne annak betöltője drágasági segélyben, miért legyenek az ev. lelkészek páriák, akiknek a vállaira mindenki terhet tesz, munkájukat gyarapítja, de gondjukat senki nem viseli. Minden munkás méltó a jutalomra, Legyen az elosztás egységes, s méltányos."

B E Ő É L E T .

A két testvér egyház közös értekezlete. A reformációnak 400 éves jubileumának egyöntetű és közös megünneplése tárgyában febr. 20. délután Budapesten a református és az evang. egyház vezérei, a budapesti egyhalmegye és pesti egyhalközség elnökei közös értekezletre gyűltek össze. A vidékiek azonban főleg a mi részünkről nem jelenhettek meg. Részünkről jelen voltak báró Prónay Dezső, Szelényi Aladár dr., Sztehló Kornél dr., Scholtz Gusztáv püspök, dr. Zsigmondy Jenő, Kaczián János esperes, Wágner Géza dr., Mágócsy Dietz Sándor.

Gróf Degenfeld József, akit Prónay báró indítványára az értekezlet elnökévé választott, üdvözölte a megjelenteket, és válaszolt az értekezlet célját. Majd felkérte dr. Baltazár Dezső püspököt, hogy az ünneplés tárgyában elkészített javaslatát adja elő. Dr. Baltazár nézete szerint a 400 éves jubileum úgy lenne megünneplhető, hogy okt. 31-én d. e. istentiszteletek után, úgy az ev. egyetem, mint a reform. konvent, esetleg zsinat tartson ünnepi diszgyűlést. Ezen gyűléseken a két felekezet kölcsönösen üdvözölje egymást. E diszgyűlések után d. u. a prot. irodalmi társaság tartaná diszgyűlését, nov. 1. a prot. szövetség, a következő napokon pedig a többi or-

szágos prot. egyesületek, s társaságok, így a lelkészegyesületek, Luther társ. stb.

Prónay báró ismerteti az egyet. egyház a jubileum megünneplésére vonatkozó s már meghozott határozatát, s mivel mi a gyülekezet ünnepélyeire helyeztük a súlypontot, s egyet. közgyűlésünket már nov. 8-ára tüztük ki, nem hiszi, hogy a tett javaslat összeegyeztethető lesz a mi intézkedéseinkkel. Dr. Zsigmondy Jenő az előterjesztett javaslatban nem látja kidomborítva azt, hogy ez közös ünnepély lenne, azért a külön megtartandó istentiszteletek után egy közös diszgyűlést óhajt, mert ez volna az igazi megnyilvánulása a testvéri együttérzésnek. Dr. Tüdős István püspök szintén nem elégszik meg a kölcsönös üdvözléssel, hanem egy közös ünnepi diszgyűlést indítványoz, s a külön megelőzőleg megtartandó istentiszteleteken pedig a Deák-téren ref. lelkész, a Kálvin téren pedig ev. lelkész hirdetné e napon az igét. Ezzel demonstrálnók ország-világ előtt a testvériességet. Ő mint az uniónak hive, legalább így, külsőleg óhajt az egy alapon való állásnak, a Krisztusban való egységnek kifejezést adni. Petri Elek püspök, dr. Sztehló Kornél, Mágócsy Dietz Sándor s mások helyeslik ezen gondolatot. Dr. Wágner Géza az okt. 31-ét a gyülekezetek részére kívánja fentartani, s későbbi terminust kér. Végre abban történt a megállapodás, hogy elfogadták dr. Zsigmondy és dr. Tüdős indítványait, valamint az okt. 31-ét is. Az ünnepély előkészítésére egy kisebb bizottságot küldött ki az értekezlet, a mely a részletekbe menő javaslatot fog készíteni, s a májusban megtartandó közös prot. bizottsági ülés fog előterjeszteni. A bizottság tagjai lettek: gróf Degenfeld elnöke mellett Darányi Ignác, Petri és Baltazár püspökök, Scholtz püspök, dr. Zsigmondy és Dr. Szelényi Aladár.

A jubileumi bizottság Budapesten febr. 20-án d. e. tartotta volna ülését, ha a forgalmi nehézségek és akadályok a vidéki tagok eljöhettek volna, de mind három vidéken lakó püspökünk, valamint mind a három kerületi felügyelőnk táviratilag kimentették magukat s így érdemleges határozat a megjelent néhány tag nem is hozott csupán az egyetemes közgyűlés által elhatározott kiadmányokról: az ágostat hitvallás és Luther életrajzának a kiadását beszélték meg. Ezeket a Luther-Társaság fogja kiadni.

Báró Prónay Dezső egyetemes egyházi és iskolai fetügyelő ur Óméltósága a lapunkban megjelent „Hivatalos vagy privát?” című cikkre — a szerkezző előtt tett szóbeli kijelentése szerint (a levelet már meg is írta, — de nem küldte el) — azért nem válaszolt, — mert névle-

lenül megjelent közleményekre *elvből nem válaszol*. Különben is — bár Óméltóságának ugy privátim, mint hivatalosan egy és ugyanazon dologról csak egy féle meggyőződése lehet, — a Magyarországon megjelent levele semmi féle hivatalos kellekkel felruházva nem volt, a ki még is ilyet látott abban, azon csak mosolyogni lehet.

Tábori lelkészi szolgálat. *Egyed* Aladár sajtógömöri lelkész — mint már jeleztük — tábori lelkészül hivatott be, de nem Debreczenben, hanem a fronton, a 306. és 307. honvéd gyalogezerednél teljesít szolgálatot.

Egyházi tisztviselők választása. Kisvárdai (Szabolcs m.) missziói egyházközség 1917 évi február hó 11-én tartott évi közgyűlésén felügyelőjévé 6 évre újból *Bares* Béla kisvárdai közjegyzőt, pénztárossá újból *Werner* Gyula kisvárdai áll. polg. leányisk. igazgatót, jegyzőjévé pedig 6 évre *Gabos* László kisvárdai áll. főgimn. tanárt választotta meg. Egyháztanácsának tagjait is újból választotta meg. A kis egyházközség vagyona rövid 6 év alatt 7692 koronara emelkedett, a mi vezetőinek kiváló érdemeit és buzgólkodását, egyházszeretetét dicséri.

Hívtüntetés. Ófelsége a király Horeczky Aladár honv. s. lelkésznek, aki 1 évig működött a Doberdói fensikón, mint a 20. honv. hadosztály tábori lelkésze, az ellenség előtt tanusított kitünő és önfeláldozó magaviselete elismerésül a lelkészi érdem kereszti II. osztályát adományozta a vörös-jehér szalagon.

Scherlaecher Sándor iglói s. lelkész, a kit a mult napokban választottak meg kaboldi (Sopron m.) rendes lelkésszé, j. hó 17-én eljegyezte Lohse Hermann merényi nyaralóhely tulajdonos leányát Beatrix-t. Az Ur áldja meg sok boldogsággal a kötendő frigyet.

Köszönet nyilvánítás. A *Iosonezi* ág. hitv. ev. Nőegylet egyik áldozatkész tagja Koléner Barnáné urhölgy 12 koronát küldött ifj. Izsó Sándor tábori lelkészhez, a beteg katonák dohánnyal való ellátására. A nőegylet továbbra is megígérte a szeretetadományok folyósítását. E szeretet munkában dicséretre méltó helyet foglal el az egylet egyik titkára: *Lamnek* Károly *Iosonezi* hitoktató.

Jótekonyság. *Ligeti* Ede sajtókazai evang. lelkész boldogult nagynénje: özv. Nagy Lajosné emlékére, koszorúmegváltás címén, a tiszai ág. h. ev. egyházkerület rozsnói fiu- és leányárvaháza segélyezésére husz koronát adományozott, melyért itt is hálás köszönetet mond a nevezett árvaház előljárósága.

Nyilatkozat. *Egyik* laptársunk erős kritika tárgyává tette azt, hogy „*Evangelikusok küldöttsége a királynál*“ című közlemény a „*Hircsarnok*“ útján a napilapokban megjelent. Bár egyházunknak a nagy nyilvánosságra való és szánt ügyeit tényleg a „*Hircsarnok*“ útján szoktam a napisajtóval közölni, kénytelen vagyok az igazság kedvéért kijelenteni, hogy épen ezt a hírt nem én adtam le, sem annak közlését nem kértem. A „*Hircsarnok*“ szerkesztője azon kérdésemre, hogy honnan vette át ezen hírt és miért közölte, azt felelte, hogy valamelyik protestáns szaklapból vette át, de semmi esetre nem az *Evang. Órálloból* s azért közölte, mert elég érdekesnek tartotta a hírt.

Rákoskeresztur 1917. febr. 20.

Noszkó István
napi sajtó tudósító.

A soproni lyceum tornaesarnokának leégése. Azt az értesülést kaptuk, hogy a soproni ág. hitv. ev. lyceum tornaesarnoka, mely a háboru kiförése óta sebesült es beteg katonának szolgált kórházul, február hó 10-én délután a kályhától támadt tűz következtében leégett.

Nyilatkozat.

E b. lap 4-ik számában „*Nyitrai ev. fiókegyház*“ címmel megjelent rövid közleményem, mivel természete szerint a helyzetet mind a oldaláról meg nem világíthatta, ama közös ügyünket hiven gondozó, egyes mérvadó tényezőknél kelleitlen meglepetést váltott ki. Ezt enyhítendő, férfias nyíltsággal kiegészítő vallomással tartozom. Utólag u. is meggyőztek arról, hogy Nyitra szervezése, segélyezése a felsőbb egyh. hatóságnál is, jóindulatu atyai gondoskodás állandó tárgyaként szerepel! A megígért segély kimaradása annak tudandó be, hogy az u. n. „kerületi missziói segélyek a háborura való tekintettel az 1916. év folyamán egyáltalán nem osztattak el, s csak most fognak elintézés alá vétetni. Erre u. is, eddig fizikailag is elégtelen idő állt rendelkezésükre.“ Ez érvelést teljes jóhiszeműséggel el kellett fogadnom, jöllehet az én lelkipásztori élenkebb tempóju energiám csak a tények után ítélve, a kulissza mögötti két évi előkészítő munkásságot ólomlépésűnek vélte. Ha ez hibám: laudabiliter me subicio. Őszinte elnézést kérek. Ezek után szilárdul hiszem, hogy a missziói s. lelkész beállításának u. n. esód-ügye is, bár még vitás, szintén előnyös végelintézését nyerend a dicső multu nyitrai evang. anyaegyháznak felvirágzására.

Assakürt (Nyitra m.)

Zathureczky László
ev. lelkész.

A soproni ev. liceumi tanulók jubileumi alapítványa. A soproni evang. liceumi tanulók az V-ik hadikölesönjegyzés alkalmával osztályonként gyűjtést indítottak és az összesen egybegyűlt 720 koronát egy 700 kor. névértékű 6 % -os m. kir. állami járadék kölesön-kötvényről szóló pénztári elismervényben, és 37 kor. 50 fill. készpénzben a soproni evang. liceumi tanulók Belmissziói Egyesületének adták át azzal a megbizással, hogy a nevezett egyesület egy általa kiállítandó alapító levéllel a *reformáció négy-százados évfordulójának emlékeztére* a dunántuli evang. egyházkerületnél egy Sopronban létesítendő „*evangelikus liceumi Diákokthon*“ céljára az átadó levél irányelveinek megfelelően létesítsen egy „*liceumi Diákokthon alapot*“, s indíson tágabbkörű mozgalmat, a liceumi tanulókra annyira fontos ügy érdekében. Az alapítók szemei előtt ugyan végső cél gyanánt egy a vidéki tanulók számára bennlakást és teljes ellátást is biztosító családias jellegű „Diákokthon“ képe lebeg, de addig is, míg a végső cél megvalósítható lesz, kívánatosnak tartják, hogyha majd egy két napközi foglalkozásra alkalmas terem a megfelelő berendezéssel rendelkezésre áll, a nagyfontosságú intézmény alapja — ha szerény kezdettel is — minél előbb megvetessék.

A reformáció jubileumi esztendejének ébresztő, áldásos hatását látjuk a fentebbi szép, nagyjelentőségű elhatározásban, ami nyilvánvaló jele annak, hogy a soproni evang. liceum mai ifju nemzedéke sem akar elmaradni azok mögött, akik ebben az intézetben egy „Magyar Társaságot“, egy „Deákkuti Vármegyét“, egy „Evang. főgymn. Gyorsírókör“-t, egy „Soproni Gyorsíró“ alapítottak.

Hisszük, hogy a soproni liceum volt növendékei s az intézet barátai örömmel vesznek tudomást eme a nagy multu alma mater tovább fejlődését bizonyára biztosító mustámagnak elvetéséről s a maguk részéről is megtesznek mindent, hogy az minél előbb terebélyes fivá növekedjék és nem késnek adományokkal e nagy és nemes cél elérését előmozdítani. Mindaddig, míg a soproni ev. liceumi tanulók Belmissziói egyesülete a dunántuli ev. egyházkerületnek a jelzett Diákokthon alapítványt át nem adja, illetve az egyházkerület ezt át nem veszi, — ami még a folyó évben előreláthatólag meg jog történni, — addig az összes kívülről jövő adományokat is a Soproni liceumi tanulók belmissziói egyesülete veszi át, azokat a liceumi Értesítőben a „Belmissziói egyesületről“ szóló rovatban nyugtázza. A külső támogatás segítségével az egyesület reméli, hogy a „Diákokthon“ céljára létesítendő alapot az egyházkerületnél már jelenté-

kenyebb összeggel veheti meg. Istennek gazdag áldása legyen az elvetett mustármagon!

Házasság. Mikulás Jenő, a derencsényi ág. hitv. ev. egyház ifju lelkésze jgbr. hó 6-án vezette oltárhoz Uhlár Gizella urhölgyet. Esküvőjük a zólymi ev. templomban nagyszámu díszes közönség jelenlétében tartatott meg. A boldog új házaspárra Isten áldását kívánjuk.

Pályázatok és hirdetések

Pályázat.

A sárosi ág. hitv. ev. esperesség kebelébe tartozó eperjesi l. egyházközség lelkészi hivatala elhalálkozás folytán megüresedvén, annak betöltése végett alulírt elnökség pályázatot hirdet.

Javadalma: Négy szobás lakáson kívül 3010 K. rendes fizetés az egyház pénztárából havi részletekben kiutalva, 500 K. a polg. leányiskolában végzendő vallásitanításért es konfirmációi oktatásért, egy földnek és két kertnek haszonélvezete, stólajövedelem és offertórium, 28 ürköbméter tűzifa a városból befuvarozva, idegen iskolákban végzett vallásitanításért járó tiszteletdíj, ez idő szerint 600 K., néh. Kragzell Aurél alapítvány kamata: 90 K.

A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület lelkészválasztási szabályrendelete értelmében szabályszerűen felszerelt folyamodványok f. é. március hó 31-ig alulírott h. espereshez nyújtandók be.

Eperjes 1917 február 12

Szent-Iványi József

esperességi felügy.

2-2

Liptai Lajos

h. esperes.

Pályázat.

Az iglói (Szepes m.) evang. egyház segédlelkészi állására pályázatot hirdet.

Az állás javadalma: 2000 korona, s némi mellékjövedelem: lakás, fűtés.

A magyar és német nyelven kívül a tótnak bírása is kívánatos.

Az állás március végével elfoglalandó.

Igló 1917 február 4.

Dr. Walser Gyula lelkész,

Hirdetés. Konfirmándusok vallásana

Irtta Mayer Pál ev. lelkész. Ára: 50 fill. Kapható a szerzőnél Iklad (u. p. Aszód). A tiszta jövedelem fele az ev. lelkészárvák arvaházi alapjái. (Eddig e címen 28 K. utaltatott be az e. pénztárba).

5-2

Szent Ágoston vallomásai.

— Két kötetben. —

Fordította Dr. VASS JÓZSEF.

Kiadja az „ÉLET.”

A két kötet ára 6 korona.

Postán 6 K. 30 fillér.)

KAPHATÓK:

KÓKAI LAJOSNÁL

Budapest, IV. Hamar-mayer-Károly-utca 3 sz.

Lelkész és vallás tanár, tanár és
tanító urak rendeljék meg és
terjesszék

a hivek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, családi és ifjusági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

MEGYERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúnak el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és műfajsz. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentdedények, urvacsora-kelyhek, keresztelő kannák, oltári gyertyatartók, borkanecskék. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Benevezés a Részletfizetés Budapest mellett.